

ANKARA ÜNİVERSİTESİ SENATO KARAR ÖRNEĞİ

Karar Tarihi : 03/12/2013

Toplantı Sayısı : 376

Karar Sayısı : 3187

3187- Üniversite Senatosunun 02/08/2011 tarih ve 336/2865 sayılı kararı kabul edilen, "Ankara Üniversitesi Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Politika Belgesi"nde değişiklik yapılmasına ilişkin Yönetmelik Komisyonunun önerisinin yapılan bazı değişikliklerle aşağıda gösterilen şekliyle kabulüne oybirliği ile karar verildi.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ CİNSEL TACİZE VE CİNSEL SALDIRIYA KARŞI POLİTİKA BELGESİ

I.AMAÇ

Cinsel taciz ve saldırı diğer nedenler yanında toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan bir ayrımcılık formu ve farklı biçim ve düzeylerde de olsa toplumsal yaşamın her alanında sık karşılaşılan bir olgudur. Ayrıca cinsel taciz ve saldırı, mağdurlarını çok çeşitli biçimlerde olumsuz etkileyebilen bir hak ihlali olması nedeniyle suç teşkil etmektedir. Üniversite ortamında yaşanan tacizler, kişilerin çalışma ve öğrenim yaşamlarını çok çeşitli biçim ve düzeylerde olumsuz etkilemektedir. Hiyerarşik ilişkilerin hâkim olduğu kurumsal ortamlarda, tacize uğrayanların bunu dile getirmede yaşadıkları zorluklar nedeniyle, çoğu zaman taciz görünmez kılınmakta ve hem kişi hem de kurumsal ortam bu durumdan zarar görmektedir. Daha çok kadınlara karşı bir ayrımcılık biçimi olarak işlendiği açık olmakla birlikte, cinsel yönelim ve cinsel kimlik nedeniyle de bazı kişiler tacizden etkilenmektedir. Ayrıca, cinsel taciz ve saldırının erkeklere de yönelebilmesi ve aynı cinsten kişiler arasında gerçekleşmesi de mümkündür.

Bu politika belgesinin amacı, cinsel taciz ve cinsel saldırıdan arınmış bir akademik ve mesleki ortamın yaratılmasına yönelik ilkeleri belirlemek ve düzenlemeleri tanıtmaktır. Bu politika belgesiyle Ankara Üniversitesi, üniversite bileşenlerinin cinsel taciz ve cinsel saldırı konusunda farkındalığının artması için çaba göstermeye, bu tür olayların engellenmesine, bu tür iddialar ve şikâyetler söz konusu olduğunda etkin bir soruşturma ve yaptırım mekanizması işletmeye hazır olduğunu bildirmektedir. Ankara Üniversitesi, cinsel taciz ve saldırı konusunda bilgilendirmeyi ve mağdurlara destek vermeyi, taraflarının onayına bağlı olarak onarıcı adaleti sağlamaya ilişkin girişimlerde bulunmayı, cinsel taciz ve saldırıyla ilgili tüm iddia ve şikâyetleri etkin bir şekilde ele almayı taahhüt eder.

Bu politika belgesi, cinsel taciz ve saldırının yaşanmadığı bir akademik ortamın yaratılmasına katkıda bulunmayı, bu tür olayları engellemeyi amaçlamaktadır. Ancak belgenin amacı, cinsler arasındaki ilişkileri sıkı bir disipline sokmak, rızaya dayalı ilişkileri önlemek, belirli bir cinsel ahlâkı dayatmak, ifade özgürlüğünü ve özgür tartışma ortamını engellemek, cinsel içerikli her tür kişisel gerilim ve rahatsızlıkları resmi süreçlere dâhil etmek ve sert yaptırımlarla karşılamak değildir. Bu belge, asıl olarak cinsel taciz ve saldırı konularında farkındalık yaratmayı, taciz sayılabilecek davranışları engellemeyi ve mağdurları desteklemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca bu belge, cinsel tacize uğrayanların, kendilerini daha net ifade etmelerini ve istenmeyen yaklaşımları durdurmak yönünde güçlenmelerini sağlamayı amaçlar.

Ankara Üniversitesi bu amaçla, üniversite bünyesinde “Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi” adını taşıyan yeni bir birim kurmuş, bu birime konuyla ilgili idari, akademik ve eğitsel görev ve yetkiler tanımıştır. Birim şikâyetleri sonuçsuz bırakmamakta ve mağdurlara yönelik destek mekanizmalarını geliştirmektedir.

Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi”, Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (KASAUM) bünyesinde çalışan; Birim Koordinatörü, Birim Kurulu ve uzmanlardan oluşan bir birim olarak düzenlenmiştir. Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi Kurulu Rektör tarafından görevlendirilen onbir üyeden oluşmaktadır.

Birim Kurulunun görevleri, cinsel taciz, cinsel saldırı, cinsel istismar ve misilleme iddialarını incelemek; şikâyetçinin talebi halinde, şikâyetçi ve hakkında şikâyette bulunulan kişi arasında onarıcı adalete ilişkin girişimlerde bulunmak; cinsel taciz konularında soruşturmacılara ve ilgili idari birimlere bilirkşi desteği sunmak; ağır taciz durumlarıyla ilgili acil tedbirleri almak için yetkili organlarla işbirliği yapmak; üniversitede cinsel tacize ve cinsel saldırıya karşı farkındalık yaratmak için eğitim, tanıtım ve benzeri çalışmalarını düzenlemek ve yayınlar yapmak olarak belirlenmiştir.

II. KAPSAM

Belgede yer alan hükümler tüm Üniversite bileşenlerini kapsar. Bu düzenleme, yer ve zaman sınırlaması olmaksızın, üniversite öğrencileri ve personelinin, kampüslerde çalışan özel kişi ve işletme personelinin, “iş ve eğitim, öğretim ilişkileri nedeniyle” bir arada buldukları bütün durumlara uygulanır. Düzenleme, üniversite içinde meydana gelen olaylar ve üniversite bileşenleri arasında dışarıda meydana gelen ancak üniversite ortamına taşınan ya da akademik yaşama ve çalışma ortamına etkisi olan eylemleri kapsar.

Bu politika belgesiyle Üniversite, tüm cinsel taciz ve saldırı iddialarını değerlendirmeyi, soruşturmanın düzgün işleyişi ve/veya şikâyetçinin korunmasının gerektirdiği durumlarda ilgili mevzuata uygun olarak idari tedbirler almayı taahhüt eder; özellikle

1) Sözkonusu istenmeyen cinsel tavır ve yaklaşımlar, aralarında bir kurumsal hiyerarşi olan ve güç asimetrisi bulunan kişiler arasında meydana geldiği ve bu

durumun tacize uğrayan kişinin öğrenim durumunu, akademik veya idari kariyerini, istihdam durumunu olumsuz şekilde etkilediği,

2) istenmeyen cinsel yaklaşımlar bir ödüllendirme veya misilleme, intikam alma aracı olarak kullanıldığı; sıklığı veya ağırlığı nedeniyle bazı cinsel içerikli yaklaşımların, kişinin öğrenim ya da çalışma ortamını ciddi şekilde bozduğu, düşmanca, aşağılayıcı ve saldırgan bir ortam yarattığı

durumlarda ivedi ve aktif davranır.

III. TANIMLAR

A. Cinsel Taciz

Cinsel taciz kişiyle vücut teması bulunmadan yapılan ve rızaya dayalı olmayan, cinsel içerikli söz, tavır veya diğer davranış biçimlerini içerir.

Olayın gerçekleştiği ortama ve “bağlam”a göre, ısrarla tekrarlanan eylemler ya da bir tek eylem cinsel taciz olarak değerlendirilebilir. “Süreklilik” önkoşul değildir.

Cinsel taciz, taciz niteliğindeki hareketlerin yoğunluğuna ve niteliğine göre; basit taciz, sürekli taciz ve ağır taciz olmak üzere üçe ayrılır. Bu listeyle sınırlı olmamakla birlikte, aşağıdaki örnekler belirtilen cinsel taciz türlerini oluşturabilir:

1) Basit taciz: Tehdit, şantaj ya da hakaret unsuru taşımayan, ancak rahatsız edici, istenilmeyen ortamları yaratan hareketlerdir. Örneğin, laf atmak, cinsel içerikli şaka yapmak ve iltifatlarda bulunmak ya da argo sözcükler kullanmak, flört etmek için olağanın ötesinde ısrarcı davranışlarda bulunmak, pornografik materyal ile rahatsız etmek, kişinin cinsel yaşamıyla ilgili sorular sormak veya dedikodu üretmek.

2) Sürekli Taciz: Basit tacizin, uyarılara rağmen sürekli yapılması halinde söz konusu olur.

3) Ağır Taciz: Tehdit, şantaj ya da hakaret ve benzeri fiillerle ortaya çıkan ve kişinin davranışlarını kontrol etmeye yönelik hareketlerdir. Kişinin mesleki ya da akademik otorite konumunu suistimal etmesiyle ilgili olabileceği gibi, eşit statüde olanlar arasında da ağır taciz durumları gerçekleşebilir. Cinsel içerikli teklife uymadığı durumlarda kişinin öğrencilik, akademik ya da iş hayatıyla ilgili bedeller ödeyeceğinin, uyduğu takdirde ise hak etmediği kazançlar sağlanacağına açık olarak söylendiği veya ima yoluyla belirtildiği durumlarda söz konusu olur.

B. Cinsel Saldırı

Cinsel saldırı, rızaya dayalı olmayan cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığının ihlal edilmesidir. Cinsel saldırı iki biçimde ortaya çıkabilir:

İlk şekilde, cinsel saldırı cinsel birleşme olmadan kişinin vücut dokunulmazlığının ihlali şeklinde gerçekleşir. Bu tür cinsel saldırı örnekleri arasında; durumun özelliklerine göre sarılmak, ellemek, okşamak, dokunmak sayılabilir.

İkinci tür cinsel saldırıda ise kişinin vücut dokunulmazlığının vücuda cinsel organ veya sair bir cisim sokulmasıyla ihlal edilmesi söz konusudur.

C. Cinsel İstismar

18 yaşından küçüklere karşı gerçekleştirilen cinsel saldırı ve cinsel taciz eylemleri “çocuğun cinsel istismarı” olarak değerlendirilir.

Ç. Misilleme

Cinsel veya duygusal amaçlı girişim ve teklifleri reddetmesi ya da tacize uğradığını düşünerek şikâyet etme yoluna gitmek istemesi/gitmesi nedeniyle, örtülü olarak veya açıkça kişinin iş veya eğitim yaşamının intikam amacıyla zorlaştırılması da bir taciz türü olarak değerlendirilir.

IV. ONARICI ADALET

Onarıcı adalet mağdurun ihtiyaçlarını tam olarak anlamaya yönelik olup, bulunacak çözümlere mağdurun yanında çevresi ve tacizde bulunduğu iddia edilen kişi ve onun çevresini de sürece dahil ederek ulaşılmalarını hedefler. Bu tür çözüm yolları, durumun özelliğine göre Birim Kurulu tarafından şikâyetçiye tavsiye edilebilir. Ancak bu tür çözüm yolları, disiplin ve ceza soruşturması veya diğer hukuksal başvuru yolları üzerinde zamanaşımının durması ya da kesilmesi sonucunu doğurmayan, mevcut başvuru imkânlarına alternatif ya da bu yollara başvurmanın önkoşulu niteliğinde olmayan Üniversite içi bir çözüm yolu olarak öngörülmektedir. Onarıcı adalet, kesinlikle arbuluculuk veya uzlaştırma demek değildir.

V. İLKELER

1. Gizlilik İlkesi

Üniversite, cinsel taciz iddialarının ele alınmasında tüm aşamalarda başvuru sahibi kişi ve şikâyet edilen kişinin özel hayatlarının gizliliği ilkesine uygun davranacaktır. Gizlilik ilkesi, özellikle cinsel taciz iddialarının, ihtilaf halindeki kişilerin özel yaşamlarıyla ilgili ayrıntıların sosyal ortama taşınmadan çözüme kavuşturulabilmesi açısından da önem taşımaktadır.

2. Özen Gösterme İlkesi

Üniversite, cinsel taciz iddiaları karşısında, tacize uğrayanın tekrar mağdur edilmesine yol açabilecek ve tarafların insan onurunu zedeleyebilecek her türlü davranıştan kaçınmak ve bu tür davranışların ortaya çıkmasını önlemek hususlarında dikkat ve özeni gösterir. Özellikle cinsel taciz ve saldırı iddialarıyla ilgili başvuru sürecinde bu ilke, mağdurun tekrar mağdur edilmemesini sağlamaya yöneliktir.

3. Güven İlkesi

Üniversite, gizlilik ve özen gösterme ilkelerine riayet ederek, tarafların güven duygusunu zedelemeyecek şekilde davranacaktır.

VI. BEYAN VE DELLİLENDİRME

Cinsel taciz çoğu zaman iki kişi arasında geçen ve kanıtlanması zor olan bir olgudur ki bu durum, tacize uğrayanları suskun kalmaya itmekte ve dolayısıyla tacize uygun bir ortam yaratmaktadır. Bu belgeyle getirilen önleme mekanizmaları, açık kanıtların olmadığı durumlarda da tacizin doğasına, olayın bağlamına ve kişilere dair daha bütünsel bir akıl yürütmeye olayın niteliğini anlama ilkesiyle işleyecektir. Ancak idari ve adli soruşturma süreçlerinde delillerin yetersiz olması nedeniyle oluşacak şüphe, sanık lehine yorumlandığından tacize uğrayan kişilerin soruşturmada delil olarak kullanılacak değişik türden materyalleri hukuka uygun olmak koşuluyla toplama ve saklama konusunda hassas davranmaları önemlidir.

Kasıtlı Yanlış Beyanlar

Birime yapılan başvurular sonrası işletilen süreçte iddia sahibinin kasıtlı olarak yalan söylediğinin ve yanlış beyanlarda bulunduğu hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde kesin olarak anlaşıldığı durumlarda disiplin yaptırım uygulanacaktır. Bu politika belgesi, üniversitenin tüm bileşenlerini cinsel taciz iddiaları üzerinden duygusal ve diğer kişisel hesaplaşmaların görülmemesi konusunda uyarır.

VI. CİNSEL TACİZE MARUZ KALDIĞINI DÜŞÜNEN KİŞİNİN ALABİLECEĞİ ÖNLEMLER

1) Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Politika Belgesi ve Destek Birimi Yönergesini okumak

2) Cinsel tacize açık olabileceğini düşündüğü durum ve kişilerden uzak durmak

3) Davranışın hoş karşılanmadığı konusunda kişiyi açık bir şekilde uyarmak, istemediği cinsel yaklaşımlar konusunda açıkça "hayır" demek

4) Rahatsız edici bir davranışta bulunan kişiye bu davranışına son vermezse resmi girişimde bulunacağını bildirmek

5) İlk andan itibaren, soruşturmada delil olarak kullanılacak ne tür materyal varsa toplamak, olaylara dair kayıt tutmak, delilleri saklamak, ve olayı yakın kişilerle paylaşmak

6) Destek almak ve haklarını öğrenmek amacıyla Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimine başvurmak

7) Akademik danışmana, üniversitenin idari makamlarına başvurmak

8) Önleme ve korunma için emniyet birimlerine veya savcılığa başvurmak.

VII. CİNSEL SALDIRIYA MARUZ KALDIĞINI DÜŞÜNEN KİŞİNİN ALABİLECEĞİ ÖNLEMLER

1) Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Politika Belgesi ve Destek Birimi Yönergesini okumak

2) Cinsel saldırıya açık olabileceğini düşündüğü durumlardan, meknlardan ve kişilerden uzak durmak

3) Davranışın hoş karşılanmadığı konusunda kişiyi açık bir şekilde uyarmak, devam etmesi durumunda da davranışına son vermezse resmi girişimde bulunulacağını bildirmek

4) İlk andan itibaren, soruşturmada delil olarak kullanılabilir ne tür materyal varsa toplamak, olaylara dair kayıt tutmak, delilleri saklamak, ve olayı yakın kişilerle paylaşmak

5) Destek almak ve haklarını öğrenmek amacıyla Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimine başvurmak

6) Akademik danışmana, üniversitenin idari makamlarına başvurmak

7) Önleme ve korunma için emniyet birimlerine veya savcılığa başvurmak.

VIII. RAHATSIZ EDİCİ DAVRANIŞLARDA BULUNDUĞUNU FARKEDEN KİŞİYE ÖNERİLER

1) Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Politika Belgesi ve Destek Birimi Yönergesini okumak

2) Başkalarının istek, rıza, tutum ve sözlü ifadeleri konusunda duyarlı davranmak ve cinsel yaklaşımlarda karşı tarafın rızasının olup olmadığı konusunda emin olmadan ilerlememek

3) Davranışın rahatsız edici olduğunu fark eder etmez özür dilemek, oluşan rahatsızlığı önemsiz saymamak veya görmezden gelmemek

4) Benzer davranışlardan veya davranışıyla rahatsız ettiğini düşündüğü kişiyi tedirgin edecek tavırlardan uzak durmak

5) Rahatsız olan kişinin üstü konumdaysa veya aralarında herhangi bir tür hiyerarşi ilişkisi varsa o kişiyle ilgili yetkilerini başka birine devretmek, danışmanlığını üstlenmemek

6) Bilgi almak için Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi'ne başvurmak.

Bu Belge ile Ankara Üniversitesi,

yukarıda açıklanan amaç, ilke ve öneriler çerçevesinde, Üniversite bileşenlerinin cinsel taciz ve cinsel saldırı konusunda farkındalığının artması ve bu tür

olayların engellenmesi için çaba göstermeye, bu tür iddialar ve şikâyetler söz konusu olduğunda etkin bir soruşturma ve yaptırım mekanizması işletmeye hazır olduğunu,

kamuoyuna duyurur.